

SLUŽBA RAKETOVÉHO A DĚLOSTŘELECKÉHO VÝZBROJOVÁNÍ V NOVÉ ORGANIZAČNÍ STRUKTUŘE ZÁSTUPCE VELITELE PRO VÝZBROJ

Československá lidová armáda se vyznačuje velkou nasyceností soudobou výzbrojí a nejnovějšími typy techniky. Hromadně jsou rozšířeny tanky, bojová vozidla pěchoty, raketové komplety, dělostřelecké zbraňové systémy, systémy řízení palby, průzkumu a velení vojskům. Kvalitativní změny výzbroje se mohly uskutečnit jedině za cenu složitější konstrukce, využití nejnovějších poznatků elektroniky, automatiky, optiky, chemie a fyziky.

Zavedení nových zbraňových systémů do výzbroje má pochopitelně za následek i značný nárůst objemu a složitosti prací technického ošetřování a oprav. Spolu s novými zbraňovými komplety se do výzbroje zavádí i složitá kontrolně diagnostická aparatura, měřicí přístroje, technologická vybavení dílen, pomůcky a nářadí.

V příští možné válce lze očekávat značný růst ztrát výzbroje jak vlivem použití jaderných zbraní, tak i kvalitativně nových konvenčních zbraňových systémů. Značně vzroste i počet výzbroje vyžadující opravy

bezprostředně v době vedení bojové činnosti. Zvýší se spotřeba raket, munice a vojenskotechnického materiálu všeho druhu.

Tyto skutečnosti vedly k přijetí rozhodnutí o realizaci opatření k dalšímu prohloubení řízení a zabezpečení jednotné technické politiky v ČSLA. Vznikl nový samostatný druh zabezpečení, nazvaný speciální technické zabezpečení (STZ) vojsk. Teoretické práce i praktické zkušenosti již dnes ukazují, že tento druh zabezpečení stále více nabývá na operačně strategickém charakteru. V souhrnu s operačním a týlovým zabezpečením tvoří všestranné zabezpečení bojové činnosti.

Speciální technické zabezpečení, jako druh zabezpečení, je produktem strojního (mechanizovaného) vedení válek. Z filozofického hlediska je to souhrn vzájemně závislých a spjatých opatření v jediný celek — v řízený systém. Cílem tohoto systému je vytvoření základních materiálních podmínek k úspěšnému splnění úkolů bojujících vojsk. Tím v podstatě jde o vy-

tvoření základních podmínek určujících porážku nepřítele. **Speciální technické zabezpečení je organizováno v závislosti na zámyslu boje (operace), úkolu vojsk, jejich bojové sestavě a konkrétní situaci.** Zvláštní význam má včasná příprava a zabezpečení vojsk jadernou municí, raketa-mi, municí a technickým materiálem, určeným k řešení opatření, zaměřených k dosažení vysoké efektivity a bezchybné činnosti výzbroje a techniky, na uskutečnění technického ošetřování, evakuace, kvalitních oprav poškozené výzbroje a na organizaci včasných dodávek opravené výzbroje bojujícím vojskům.

Plnění úkolů STZ uskutečňují síly a prostředky vojsk, raketových technických útvarů a jednotek, opravárenských útvarů a jednotek, skladů a dalších zařízení vojsk a služeb.

STZ je organizováno a uskutečňováno na základě nařízení velitele, pokynů zástupce velitele pro výzbroj, náčelníků druhů vojsk a služeb. Všechna vykonávaná opatření a činnosti musí být v souladu se zámyslem boje (operace).

Speciální technické zabezpečení jako jeden ze základních prvků všestranného zabezpečení vojsk v boji (operaci) je tvořeno jaderným technickým zabezpečením, raketovým technickým zabezpečením, metrologickým zabezpečením a technickým zabezpečením.

Základním úkolem **jaderného technického zabezpečení** je nepřetržitě zabezpečení vojsk jadernou municí, její příprava a zajištění neustálé připravenosti k bojovému použití, přísné dodržování pravidel bezpečnosti, utajení a zamezení nedovolené manipulace.

Raketové technické zabezpečení se organizuje s cílem včasného uskutečnění technické přípravy raket a jejich přepravy k vojskům a zabezpečení spolehlivé a bezpečné manipulace.

Metrologické zabezpečení tkví v konání kontrol, regulace, seřízení a oprav měřicí techniky a přístrojů. Dále v zabezpečení vojsk a opravárenských orgánů měřicí technikou obecného určení a ve vytvoření obměnného fondu měřicích přístrojů.

Technické zabezpečení vojsk pozůstává ze zabezpečení vojsk výzbrojí, technikou, municí a vojenskotechnickým materiálem, z udržení výzbroje a munice v provozuschopném stavu a v nepřetržitě připravenosti k bojovému použití a z rychlého návratu opravené výzbroje bojujícím vojskům. Je nutné je vykonávat nepřetržitě

nejen u bojujících jednotek a útvarů prvního sledu, ale i u vojsk ostatních sledů a na celém teritoriu do značné hloubky.

Technické zabezpečení je široký komplex opatření. Podle jejich vztahu k jednotlivým druhům techniky a výzbroje je dělíme na:

- dělostřelecké technické zabezpečení,
- tankové technické zabezpečení,
- automobilní technické zabezpečení,
- chemické technické zabezpečení,
- ženíjní technické zabezpečení,
- inženýrské letištní zabezpečení,
- technické zabezpečení spojení a automatizovaných systémů velení,
- technické zabezpečení týlu.

Z toho vyplývá, že technické zabezpečení je významným faktorem zabezpečení bojeschopnosti vojsk. Ta závisí na značném počtu faktorů, mezi nimiž významné místo zaujímají — technický stav výzbroje, bezporuchovost v bojové činnosti, schopnost vojsk organizovat, rychle opravovat a dodat výzbroj vojskům. Technický stav a bezporuchovost výzbroje mají bezprostřední vliv na efektivnost jejího bojového použití.

Je zřejmé, že původní technické faktory jako technický stav výzbroje, úroveň technické připravenosti vojáků a důstojníků se v podmínkách vysoké nasycenosti vojsk výzbrojí stávají faktory operačně taktickými.

Trvale vysoká bojová pohotovost a úspěšné plnění úkolů vojsky závisí nejen na schopnosti vojsk udržet výzbroj v dobrém technickém stavu, umět efektivně využívat jejich bojových vlastností, ale i na možnostech obnovy snížené bojeschopnosti v důsledku ztrát výzbroje.

Velký význam pro udržení požadované úrovně bojeschopnosti má zejména obnova toho druhu výzbroje, pro který je charakteristická vysoká úroveň ztrát.

Technické zabezpečení vojsk, chápáno v tomto smyslu, je v podstatě širokým komplexem opatření k zabezpečení celé řady druhů techniky. Velké množství a různost druhů výzbroje a její zavedení do armády v rozdílné době způsobilo vznik poměrně velkého množství různých orgánů, které řeší otázky zabezpečení jednotlivých druhů výzbroje. K dnešnímu dni se v ČSLA vytvořil složitý systém technických orgánů, složených z relativně samostatných podsystémů zabezpečení jednotlivých druhů výzbroje a techniky. Odpovědnost za správnou činnost těchto podsystémů, v závislosti na druhu výzbroje, mají zástupci

velitele, velitelé a náčelníci druhů vojsk a služeb.

Největší a nejroznorodější skupinou výzbroje je materiál služby raketového a dělostřeleckého vyzbrojování, za který odpovídá náčelník služby raketového a dělostřeleckého vyzbrojování.

Zodpovídá nejen za materiál, ale i za uskutečnění celé řady nejrůznějších opatření, která se v souhrnu označují termínem výzbrojní zabezpečení. Proto začlenění služby raketového a dělostřeleckého vyzbrojování od jednotného technického úseku je nutné posuzovat především z pohledu komplexního zabezpečení připravenosti výzbroje a munice k okamžitému použití. Máme přitom na mysli především tu skutečnost, že naprostá většina výzbroje je lafetovaná na mobilních podvozcích. Zabezpečení bezporuchového provozu vyžaduje přesnou, důslednou a naprosto kvalifikovanou součinnost zejména s tankovou a automobilní službou a všemi druhy vojsk.

Skutečnost, že služba RVD i nadále řeší problematiku neoddělitelně spjatou s raketovým technickým, jaderným technickým, technickým, metrologickým a týlovým zabezpečením vyžaduje zavedení pojmu výzbrojní zabezpečení, který není používán ve Všeob-R-1, ale najdeme jej v rozkaze ministra národní obrany č. 007 z roku 1985.

Výzbrojní zabezpečení je nedílnou součástí speciálního technického zabezpečení. Podle charakteru zabezpečovaných objektů obsahuje dělostřelecké technické zabezpečení, zabezpečení municí, metrologické zabezpečení, raketové technické a jaderné technické zabezpečení. V otázkách dopravně zásobovacího systému (organizace přísunů, převzetí a výdeje materiálu SRDV) se podílí na plnění úkolů týlového zabezpečení.

Dělostřelecké technické zabezpečení jako podstatná a nedílná součást technického zabezpečení se dále dělí podle druhů výzbroje na:

- inženýrské raketové zabezpečení,
- inženýrské dělostřelecké zabezpečení,
- inženýrské optoelektronické zabezpečení.

Přes vnitřní složitost výzbrojního zabezpečení, vyplývající z množství druhů výzbroje, můžeme poměrně snadno přijímaná opatření v této oblasti rozdělit na dvě skupiny. Na opatření, která patří k materiálovému zabezpečení vojsk (k vyzbrojování), a na opatření, která tkví v technickém zabezpečení výzbroje.

K základním opatřením výzbrojního zabezpečení, která mají charakter materiálového zabezpečení, patří:

- příjem, evidence, skladování a výdej výzbroje, techniky, raket, munice vojenskotechnického materiálu a dalších druhů materiálu,
- plánování zabezpečení vojsk výzbrojí, technikou, raketami, municí, vojenskotechnickým a jiným materiálem,
- kontrola plnění přijatých plánů zabezpečení.

Nejnáročnější co do objemu materiálu i co do složitosti problematiky je otázka zabezpečení municí. Ta tkví nejen v tom, že je nutné zmanipulovat stovky truhlíků munice, které představují desítky a stovky tun, ve složitých polních podmínkách (mnohdy bez mechanizačních prostředků) a v krátkém čase, ale především v tom, že je nutné přivést k jednotkám právě ten druh munice, který potřebují. Velké množství různých ráží a druhů munice a jejich rozdílná spotřeba jsou příčinou značné složitosti otázky zásobování municí.

Druhou skupinou výzbrojního zabezpečení vojsk jsou opatření přijímaná k technickému zabezpečení výzbroje. Do této skupiny patří:

1. Opatření k organizaci správného používání, kontroly a technického ošetřování výzbroje, techniky, raket a municí:
 - organizace techniky správného bojového použití výzbroje, raket a municí,
 - organizace výuky konstrukce, provozu a bojového použití výzbroje u vojsk,
 - plánování provozu,
 - organizace skladování a kontroly technického stavu,
 - organizace a uskutečnění prověrek měřicích přístrojů, zvedacích zařízení, tlakových nádob a elektrických rozvodů,
 - shromažďování a zobecňování údajů o konstrukčních, výrobních a provozních nedostatcích výzbroje a předkládání reklamací,
 - uskutečňování kontrol dodržování pravidel provozu výzbroje.

2. Opatření k organizaci oprav a odsunu poškozené výzbroje:
 - řízení oprav a odsunu výzbroje,
 - technické pozorování bojiště,
 - odsun poškozené výzbroje na shromaždiště poškozené výzbroje a její doprava k vykonání opravy,
 - zabezpečení opravárenských útvarů (jednotek) speciálním nářadím, náhradními díly a materiály pro opravy,

— řízení speciální přípravy personálu opravárenských a odsunových jednotek a útvarů.

3. Opatření k organizaci technické přípravy protiletadlových raket:

- řízení technické přípravy raket,
- řízení činnosti raketových technických jednotek a útvarů při technické přípravě raket a hlavic.

Je zcela samozřejmé, že význam jednotlivých opatření je různý v míru a v době války. Je možné jej určit pouze na základě kritéria podílu na zabezpečení bojeschopnosti jednotek a útvarů (nebo technické pohotovosti výzbroje) v dané konkrétní situaci a podmínkách.

Za nejvýznamnější opatření technického zabezpečení výzbroje v míru je možné považovat dlouhodobé skladování výzbroje a udržení zásoby provozních jednotek v mezích stanovených normou (odpovídajících zásobě pro vedení boje — operace). Základními opatřeními v době války jsou příprava výzbroje k bojovému použití a opravy poškozené výzbroje.

Opravy poškozené výzbroje a její návrat po opravě bojujícím vojskům je jednou z nejnáročnějších a nejobtívnějších prací technického zabezpečení výzbroje. Ostatní opatření organizace správného použití výzbroje a jejího udržení v nestálé bojové připravenosti mají mnoho společného jak v míru, tak i v době válečného konfliktu.

Zvláštní úkoly plní výzbrojní zabezpečení v době mobilizace. Všechna přijímaná opatření v této době musí být zaměřena na včasné zabezpečení vojsk bojeschopnou technicky správnou výzbrojí a technikou podle tabulkových počtů a na vytvoření zálohy provozních jednotek pro vedení operace.

Toho se dosáhne organizací:

- procesu vyjímání výzbroje z dlouhodobého i krátkodobého uložení a jejího doplnění vojskům,
- příjmu výzbroje a techniky, doplňované z národního hospodářství,
- rychlého opravování veškeré poškozené výzbroje, která je u vojsk,
- příjmu záložníků, určených k doplnění opravárenských a jiných technických útvarů a jednotek a zabezpečení jejich speciální přípravy,
- přechodu závodů a zařízení na vojenskou výrobu,
- oprav veškeré výzbroje a jejího tech-

nického ošetřování ve stálých opravárenských závodech a zařízeních,

— odsunu poškozené výzbroje z teritoria do opravárenských zařízení,

— technické pomoci vojskům na přesunu,

— technického ošetřování k vytvoření záloh provozních jednotek u veškeré výzbroje před zahájením operace (boje).

Přifadíme-li k těmto opatřením ještě důslednou organizaci zabezpečení vojsk municí, dostáváme nejzávažnější úkoly celé oblasti výzbrojního zabezpečení.

Pojem výzbrojní zabezpečení i v nové struktuře jednotného výzbrojního technického úseku svým obsahem komplexně vystihuje úkoly, za jejichž splnění služba RDV zodpovídá.

Služba RDV a výzbrojního zabezpečení jsou součástí výzbrojního technického úseku. **Termínem výzbrojní technický úsek označujeme tu část všestranného zabezpečení boje, za kterou odpovídá zástupce velitele pro výzbroj.** Z toho je zřejmé, že nejde pouze o speciální technické zabezpečení, ani o technické zabezpečení, ale o jeho část, ke kterým patří z oblasti týlového zabezpečení částečně i problematika, která souvisí s doplňováním vojsk municí a materiálem.

Není pochyb o tom, že celá oblast všestranného zabezpečení se bude dále vyvíjet. Jedním z důvodů bude i snaha o komplexní řešení problematiky speciálního technického zabezpečení a tím i o stanovení funkcionáře s komplexní odpovědností. Tímto bude pravděpodobně zástupce velitele pro výzbroj.

Velitel, který je odpovědný za všestranné zabezpečení, má v podřízenosti náčelníka štábu, jenž odpovídá za oblast bojového (operačního) zabezpečení, zástupce velitele pro týl, který je odpovědný za týlové zabezpečení. Za speciální technické zabezpečení však v současné době odpovídá nejméně osm funkcionářů.

I tato dnešní složitá situace v řízení oblasti speciálního technického zabezpečení demonstruje složitost oblasti techniky a nevyhnutelnost dokonalých politických a technických znalostí, vysokých morálních kvalit a organizačních dovedností všech specialistů, kteří pracují ve výzbrojním technickém úseku.